

UNFPAs relevans for resultater på landnivå

Den nye strategiske planen med tilhørende resultatrammeverk gir et langt bedre grunnlag for å vurdere hvordan UNFPA bidrar til resultater globalt og på landnivå. Årsrapporten for 2008 (den første rapporten på den nye strategiske planen) var langt mer informativ enn tidligere rapporter. Rapporten viser framgang på en rekke felt innenfor organisasjonens mandat. Rapporten omhandler imidlertid bare delmål, og en analyse av organisasjonens relevans i forhold til organisasjonens hovedmål forventes fremlagt tidligst i forbindelse med midtveisgjennomgangen av strategisk plan i 2011.

Multilateral Organisations Performance Network (MOPAN) gjennomførte i 2008 en spørreundersøkelse blant ansatte på de da 11 medlemslandenes kontorer i ni land som er mottakere av bistand. En tilsvarende undersøkelse om UNFPA ble foretatt i 2005. 2008-rapporten viser blant annet at organisasjonen fortsatt oppfattes som et aktivt talerør innenfor sitt mandat. Videre viser vurderingen betydelig bedring når det gjelder UNFPAs innordning av virksomheten til vertslandets mål og prioriteringer og organisasjonens deltakelse i givervekoordineringen, særlig innenfor likestilling og helse. UNFPA oppfattes til å spille en viktig rolle når det gjelder harmonisering innenfor FN-systemet og i policydialogen med myndigheter og sivilt samfunn. De ansatte mener imidlertid at det er rom for å bedre informasjonsdelingen og UNFPAs innsats for kapasitetsbygging.

Utviklingstendenser og utfordringer

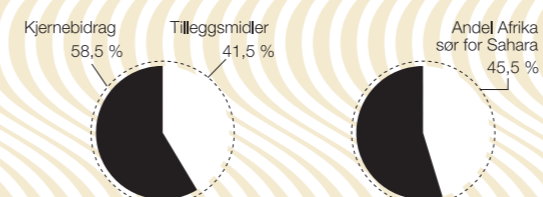
Organisasjonen har lenge vært utsatt for politisk press rettet mot den delen av mandatet som dreier seg om seksuelle og reproduktiv helse og rettigheter, særlig arbeidet knyttet til familieplanlegging. Imidlertid har fondet og fondets leder høy oppslutning fra medlemslandene, inkludert en rekke arabiske land. Den nye amerikanske administrasjonen har besluttet å gjenoppta støtten til UNFPA etter at midler ble holdt tilbake under den foregående administrasjonen.

Sammenlignet med andre FN-organisasjoner har UNFPA fått en stor del av bidragene i form av kjernebidrag. Det har vært en positiv utvikling at stadig flere land – og da særlig land som nyter godt av UNFPAs virksomhet – bidrar med kjernebidrag. Det er likevel en utfordring for UNFPA at en økende andel av midlene til organisasjonen gis i form av øremerkede bidrag, og denne andelen hadde i 2008 steget til 42 pst.

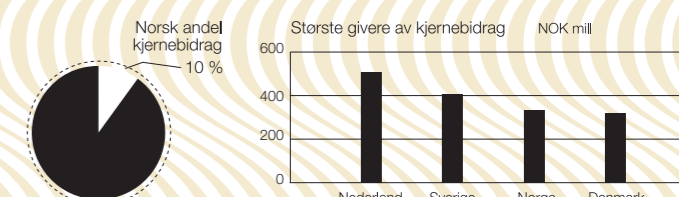
UNFPA

I. Faktadel

FNS BEFOLKNINGSFOND

NORGE OG UNFPA

Type org.: Frivillig finansiert fond

Hovedkvarter: New York. 121 landkontor.
I 2008 var UNFPA aktiv med støtte til 158 land.

Leder: Eksekutivdirektør Thoraya Ahmed Obaid (Saudi-Arabia)

Internettadresse: www.unfpa.org, www.unfpa.dk

Styremøter i 2009:
19.-22. januar, 26. mai-5. juni (årsmøtet), 8.-11. september

Totale ressurser i 2008: Totalt NOK 5,3 mrd.
Kjernemidler NOK 3,1 mrd. Tilleggsmidler NOK 2,2 mrd.

Andel av kjernebudsjettet: Afrika sør for Sahara: 45,5 %.

Norge i styret: 2007-2009

Norske ansatte: 7

Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet

Norges totale bidrag: Totalt NOK 412,5 mill.
Kjernebidrag: NOK 332 mill. Tilleggsmidler: NOK 80,5 mill.

Prosentandelen det norske kjernebidraget utgjør av det totale kjernebudsjettet: 10,1 % av UNFPAs kjerneressurser.

De fire største givene av kjernebidrag:

Nederland NOK 506,2 mill.
Sverige NOK 407,1 mill.
Norge NOK 332 mill.*
Danmark NOK 321 mill

*Rangeringen av Norge og Danmark avhenger av dollarkursen som brukes. I henhold til UNFPAs oversikt overtok Danmark i 2008 plassen som tredje største giver av kjernebidrag.

1 USD: 6,685 NOK. Alle tall fra 2008

Design og produksjon: Dugg Design as / www.duggdesign.no Trykk: Arken kopi og digitaltrykk

Utenriksdepartementet
Besøksadresse:
7. juni-plassen/ Victoria Terrasse, Oslo

Postadresse:
Postboks 8114 Dep.
N-0032 OSLO

Ved spørsmål, kontakt FN-seksjonen på e-postadresse: fnssek@mfa.no
Profilarkene er også tilgjengelige på:
www.regjeringen.no/nb/dep/ud/tema/FN/Faktaark

UTENRIKSDEPARTEMENTET

Mandat og virkeområder

UNFPAs mandat er å bidra til bevisstgjøring og kapasitetsutvikling innenfor befolkningsproblemer og familieplanlegging på en måte som imøtekommer det enkelte lands behov og å utøve en lederrolle innenfor FN-systemet i arbeidet for å fremme befolkningsprogrammer. Etter den internasjonale konferansen om befolkning og utvikling (ICPD) i Kairo i 1994 fikk UNFPA en ledende oppgave i å bistå medlemslandene i oppfølgingen av den vedtatte handlingsplanen. UNFPAs mandat ble dermed konkretisert på en måte som

gjør enkeltindividets rettigheter, særlig reproduktive rettigheter, til bærebjelken i organisasjonens arbeid.

UNFPAs prioriteringer er konkretisert i fondets strategiske plan for perioden 2008–2011 (i 2009 besluttet forlenget til 2013 i tråd med generalforsamlingens beslutning om samordning av FN-organisasjonenes planperioder) som tar utgangspunkt i handlingsplanen fra ICPD-konferansen. UNFPAs virksomhet bidrar til tusenårsplan 5 om redusert dødelighet og

UTENRIKSDEPARTEMENTET

universell tilgang til reproduktiv helse, tusenårsmål 3 om likestilling og styrking av kvinners stilling samt tusenårsmål 6 om bekjempelse av hiv og aids.

Fokuset på reproduktiv helse og rettigheter innebærer at tilgang på prevensjonsmidler, familieplanlegging, trygge fødsler og aborter samt motarbeidelse av kjønnslemlestelse og seksualisert vold er viktige stikkord for UNFPAs virksomhet. Kvinner og ungdom er sentrale målgrupper i fondets arbeid, foruten særlig utsatte grupper som sexarbeidere. Bidrag til forebygging av hiv og aids er en integrert del av virksomheten. Beskyttelse av reproduktive rettigheter i humanitære kriser er et viktig innsatsområde for UNFPA, og organisasjonen har en strategi for arbeid i humanitære kriser og nødhjelpssituasjoner, med særlig fokus på kvinners reproduktive rettigheter og motarbeidning av seksualisert vold.

Seksuell og reproduktiv helse og rettigheter er en av de mest politiserte områdene innenfor internasjonalt samarbeid og berører politiske, religiøse og moralske spørsmål. UNFPA har derfor en kultursensitiv tilnærming i sitt arbeid, noe som blant annet innebærer samarbeid med religiøse ledere, råd av eldre og sivilt samfunn.

UNFPA gir også støtte til nasjonal politikkutvikling om sammenhengen mellom befolkning og utvikling. Målet er å få til systematisk bruk av befolkningsstatistikk og analyse som grunnlag for utviklingsstrategier og planer. Faglig bistand til folketellinger er en viktig oppgave.

Viktige prioriteringer

FNs befolkningsfond (UNFPA) har i henhold til strategisk plan tre hovedmål:

- 1: Systematisk bruk av befolkningsanalyser i investeringer for økt livskvalitet og bærekraftig utvikling og fattigdomsreduksjon.
- 2: Universell tilgang til reproduktiv helse innen 2015 og universell tilgang til helhetlig hiv og aids forebygging innen 2010.
- 3: Likestilling og styrking av kvinners og unge jenters rettigheter, spesielt reproduktive rettigheter og mulighet til et liv uten diskriminering og seksualisert vold.

Hovedmålene operasjonaliseres i form av delmål med tilhørende resultatmatrise og indikatorer som legger til rette for å vurdere UNFPAs bidrag til resultater globalt og på landnivå.

Norsk politikk overfor UNFPA

UNFPAs mandat samsvarer med norsk vektlegging av menneskerettigheter og likestilling og er i samsvar med viktige norske prioriteringer innen helse og vår integrerte tilnærming til bekjempelse av hiv og aids. Fra norsk side er det viktig å sikre UNFPA arbeidsvilkår til å fylle sin ledende rolle i oppfølgingen av handlingsplanen fra Kairo-konferansen (ICPD) globalt og på landnivå, og vi støtter rettighetstilnærmingen i fondets virksomhet. Norge har engasjert seg i utarbeidelsen av den nye resultatbaserte strategiske planen og understreker viktigheten av resultatbasert rapportering og gode kontroll- og evalueringsfunksjoner. Vi støtter UNFPAs økte vektlegging av kapasitetsutvikling i vertslandene og fremhever at dette må skje på en slik måte at bestrebelsene bidrar til et bredere og sterkere nasjonal eierskap og vedvarende resultater.

I forhold til FNs reformagenda oppfordrer vi UNFPA til å videreføre sin pådriverrolle sentralt, regionalt og på landnivå i tråd med Høynivåpanelets rapport om FN reform. Viktige elementer er støtte til systemet med én felles leder for FNs arbeid på landnivå (Resident Coordinator), felles programmer, felles landkontorer og felles tjenester. Vi støtter den pågående prosessen med å flytte regionavdelingene ut av hovedkvarteret, for å kunne gi bedre støtte til landkontorene. Det er imidlertid viktig at de nye regionkontorene samlokaliseres med regionkontorene til andre FN-organisasjoner.

UNFPAs oppnådde resultater 2008

Innenfor *programområdet befolkning og utvikling* bidro UNFPA blant annet til at antallet land med nye utviklingsstrategier som gjør bruk av analyser av sammenhengen mellom befolkningsdynamikk og fattigdom økte til 82 pst. i 2008, fra 76 pst. i 2007, og at andelen av nasjonale utviklingsstrategier som omhandler demografiske utfordringer som aldring, migrasjon,

urbanisering og klimaendring økte til 66 pst., fra 56 pst. året før. UNFPA bidro også til at andelen land som har gjennomført «2010-runden» med folketellinger og husholdsundersøkelser steg til 21 pst., fra ca. 14 pst. året før. Kapasitetsbygging for gjennomføring av folketellinger var en høyt prioritert oppgave for UNFPA i 2008.

Gjennom *programområdet reproduktiv helse og rettigheter* forholder UNFPA seg tusenårsmål 5 om redusert dødelighet og universell tilgang til reproduktiv helse innen 2015. UNFPA bidro i 2008 blant annet til økt bruk av organisasjonens standardpakke for reproduktiv helse i humanitære situasjoner, med en økning fra 58 pst. av landene i 2007 til 66 pst. i 2008. Videre bidro UNFPA til at andelen fødsler under oppsyn av utdannet helsepersonell globalt økte til 65,5 pst., fra 59 pst. året før. Det forblir imidlertid en stor utfordring at det er store forskjeller mellom land og innenfor land. Blant annet gjennom sitt anskaffelsesprogram for preventiver bidro UNFPA til at flere land tilbyr et utvalg av moderne prevensjonsmidler, med en økning fra 28 pst. i 207 til 33 pst. i 2008. UNFPA bidro videre til forebygging av hiv og aids blant kvinner, ungdom og særlig utsatte grupper gjennom ulike opplysningsprogrammer og behandling av hiv-positive gravide.

II. Vurderingsdel

Norske initiativ 2008-2009

Som svar på den nye resultatbaserte strategiske planen ga Norge i 2008 et flerårig tilsagn om støtte som, med forutsetning om Stortingets samtykke, forplikter oss til et årlig kjernebidrag på minimum 2008-nivået.

Sammen med andre arbeider vi for å sikre størst mulig uavhengighet i UNFPAs evalueringsfunksjon.

Deltakelse i et samarbeid med 14 andre land (Multilateral Organisations Performance Assessment Network/MOPAN) for å lage et nytt felles verktøy for å vurdere de multilaterale organisasjonenes effektivitet.

Innenfor *programområdet likestilling* bistår UNFPA innenfor sitt mandatområde til oppfølging av kvinnekonvensjonen og sikkerhetsrådsresolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet. Andelen land som inkluderte reproduktiv helse i sin rapportering om oppfølging av kvinnekonvensjonen økte fra 78 pst. i 2007 til 88 pst. i 2008, og gruppen land i konflikt og postkonflikt som følger opp SR 1325 rapporteres å ha økt fra 62 pst. til 75 pst. Det var imidlertid bare en liten økning i gruppen land som inkluderer reproduktive rettigheter i nasjonale menneskerettighetsinstrumenter, fra 62 pst. i 2007 til 63 pst. i 2008. Andre oppgaver innenfor dette programområdet inkluderer arbeid mot seksualisert vold, herunder opplæring av helsearbeidere og politi og etablering av rådgivningstjenester for ofre. Selv om det rapporteres om en betydelig økning i tilgangen på slike tjenester i 2008, er det fortsatt et stort gap (om lag 80 pst.) i forhold til behovet. UNFPA og UNICEF har etablert et felles fond mot kjønnslemlestelse som nå er operativt i 17 land. Det er indikasjoner på at omfanget av kjønnslemlestelse er nedadgående, men omfanget er likevel svært høyt i enkelte land.

Intern organisasjonseffektivitet

Som en del av den nye strategiske planen har UNFPA også utviklet et bredt anlagt resultatrammeverk for organisasjonsmessig endring og forbedret forvaltning. Grunnlaget er dermed lagt for lettere å kunne vurdere hvordan organisasjonen fungerer. I 2008 og 2009 har det blitt tatt betydelige skritt for å gjennomføre planen, herunder innføring av nye planleggings- og rapporteringsverktøy, bedring av oppfølgings- og kontrollmekanismer samt bedre og mer systematisk opplæring. UNFPA har vært gjennom så omfattende endringer at konsolidering bør prioriteres framover.